

רשומות

הצעות חוק

6 במרס 1995

2380

ד' באדר ב' התשנ"ה

עמוד

הצעת חוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם, התשנ"ה-1995 381

תיקון עקיף:

חוק בית הדין לעבודה, התשכ"ט-1969

מתמרסמת בזה הצעת חוק של חבר הכנסת מטעם ועדת העבודה והרווחה של הכנסת:

הצעת חוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם, התשנ"ה-1995*

הגדרות

1. בחוק זה -

"הסכם קיבוצי" - כמשמעותו בחוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957' (להלן - חוק הסכמים קיבוציים), לרבות צו הרחבה כמשמעותו בחוק האמור ולרבות הסדר קיבוצי;

ד ב ר י ה ס ב ר

בחוק המוצע התחשבות מלאה והקלות למעסיקים לגבי אותם סוגי עבודות זמניות אשר מעצם טיבן נעשות בידי קבלני כוח אדם, כגון: מילוי מקום של עובד שנעדר זמנית מהעבודה או מילוי משימה חולפת. מאידך מוצעת הגנה רחבה יותר לאותם עובדים המועסקים בידי קבלני כוח אדם בעבודות שונות במקום העבודה ואין למעשה הצדקה עניינית שהן תיעשנה באמצעות קבלני כוח אדם.

עקרונות החוק המוצע הם:

1. הגדרת קבלן כוח אדם כמי שעיקר עיסוקו הוא במתן שירותי כוח אדם של עובדיו לשם עבודה אצל זולתו.

העסקת עובדים באמצעות קבלני כוח אדם הינה תופעה ההולכת ומתרחבת, בעיקר במיגזרים שבהם דרושה ניידות גבוהה של עובדים; מאידך, נלוות לתופעה זו מספר השלכות שליליות.

לא זו בלבד שהעובדים סובלים מהעדר מקום עבודה קבוע ומסודר, אלא שהם נתונים לעיתים קרובות לניצול על ידי תשלום שכר נמוך והעדר תנאים סוציאליים גבוהים. תופעה שלילית אחרת היא שלעיתים גובים מהעובדים סכומים בעד הוצאות טיפול, עמלות וכד'.

* הצעת חוק מס' קי"ט; הועברה לוועדה ביום י"ח באדר התשנ"ג (11 במרס 1993).
1 ס"ח התשי"ז, עמ' 63.

"קבלן כוח אדם" – מי שעיקר עיסוקו מתן שירותי כוח אדם של עובדיו, לשם עבודה אצל זולתו, לרבות לשכה פרטית כמשמעותה בחוק שירות התעסוקה, התשי"ט-1959,² העוסקת גם במתן שירותי כוח אדם, אף אם אין עיקר עיסוקה בכך; "עבודה זמנית" – עבודה באחת מאלה:

- (1) מילוי מקומו של עובד שנעדר זמנית מהעבודה;
- (2) משימה שאינה בתחום הפעילות הרגילה של מקום העבודה, לתקופה שלא תעלה על שנתיים, ובלבד שמועד סיומה המשווער קבוע מראש; השר רשאי להאריך את התקופה האמורה בין לסוג עבודות ובין למשימה פלונית, אם ראה זאת לנכון בנסיבות הענין ובתנאים שקבע;
- (3) סיוע זמני בעבודות דחופות, או בעבודות הנובעות מעומס עבודה או ממאורע בלתי צפוי מראש, ובלבד שתקופת העבודה לא תעלה על ששה חודשים; "השר" – שר העבודה והרווחה.

2. (א) לא יעסוק אדם כקבלן כוח אדם אלא אם כן קיבל רשיון לכך מאת השר; השר באישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, יקבע את התנאים למתן הרשיון, לתוקפו או לחידושו.

(ב) רשיון לפי סעיף זה יהיה לתקופה של שנה, וניתן לחדשו לתקופות נוספות של שנה בכל פעם.

(ג) החליט השר שלא לחדש רשיון, יודיע על כך לבעל הרשיון, לא יאוחר מ-30 ימים מיום פקיעת הרשיון; לא הודיע כאמור, יתחדש הרשיון לתקופה נוספת של שנה.

(ד) תקנות לפי סעיף זה יכול שיהיו לכלל קבלני כוח אדם או לסוגים מהם.

3. (א) השר רשאי שלא ליתן רשיון או שלא לחדשו אם בחמש השנים שקדמו לבקשת הרשיון הורשע מבקש הרשיון או ממלא תפקיד בכיר בעסקו של מבקש הרשיון, בעבירה שיש עימה קלון, ומן הראוי לדעת השר, לאור טיב העבירה או נסיבותיה, שלא ליתן למבקש רשיון או שלא לחדשו.

4. הפר קבלן כוח אדם תנאי מתנאי הרשיון, רשאי השר, לאחר שנתן לבעל הרשיון הזדמנות להשמיע טענותיו, להגביל או לבטל את הרשיון.

ד ב ר י ה ס ב ר

העבודה של יתר העובדים המועסקים על ידי המעביד באותו מקום עבודה.

להוראה זו מוצעים מספר סייגים:

(1) ההוראה לא תחול בנושא הקביעות בעבודה; כתוצאה מכך תישמר המטרה העיקרית של העסקת עובדים באמצעות קבלני כוח אדם והיא – נידודת עובדים.

(2) ההוראה תחול רק לאחר תקופת העסקה של שנים עשר חודשים.

(3) ההוראה לא תחול על עבודה שהיא מטיבה מסוג העבודה שמקובל, לגביה, להעסיק עובדים באמצעות קבלני כוח אדם.

(4) ההוראה לא תחול אם עבודתם של עובדי הקבלן מוסדרת בהסכם קיבוצי.

2. קבלן כוח אדם יחוייב ברשיון לצורך עיסוקו בתחום זה. יצויין כי הוראות החוק המוצע לגבי מתן הרשיון והנאיו דומות לאלה הקיימות כיום לגבי לשכות עבודה פרטיות העוסקות בתיווך כוח אדם, והואיל ורוב קבלני כוח האדם עוסקים גם בתיווך עובדים, יש בידם כבר רשיונות כלשכות עבודה פרטיות. לפיכך, מוצעת הוראת מעבר שלפיה קבלן כוח אדם שביום תחילת החוק בידו רשיון לעסוק כלשכה פרטית לא יחוייב ברשיון נוסף אלא במסירת פרטים על עיסוקו כקבלן כוח אדם.

3. ייאסר על קבלן כוח אדם לדרוש או לקבל מהעובד עמלה או החזר הוצאות ועל המעביד, כמקום העבודה שאצלו מועסק העובד בפועל, לדרוש או לקבל מהעובד תשלומים כאמור.

4. תיקבע השוואה של תנאי העבודה של עובדי קבלן כוח אדם המועסקים במקום עבודה פלוני לתנאי

² ס"ח התשי"ט, עמ' 32; התשנ"א, עמ' 128.

5. קבלן כוח אדם שרשיונו בוטל או לא חודש רשאי להמשיך בהעסקת העובדים שהעסיק אצל זולתו ערב הביטול או אי החידוש, לפי הענין, למשך תקופה שהורה השר; השר יורה כאמור אם נוכח שהדבר דרוש לשם הגנה על העובדים ובהתחשב בנסיבות ביטול או אי חידוש הרשיון.
- המשך העסקת עובדים
6. (א) לא יקבל קבלן כוח אדם ולא ידרוש מעובד שהוא מעסיק כל תמורה בעד שירותיו או את החזר הוצאותיו, בכל דרך, בין במישרין ובין בעקיפין.
(ב) מי שמעסיק בפועל עובד של קבלן כוח אדם לא ידרוש ולא יגבה מהעובד, תמורת סכומים ששילם לקבלן כוח האדם בעד שירותיו או את החזר הוצאותיו, כל סכום שהוא, בכל דרך, בין במישרין ובין בעקיפין.
- איסור תשלומים
7. לא יעסוק קבלן כוח אדם במתן שירותי כוח אדם של עובדים שהובאו מחוץ לארץ או של עובדים מישראל במקום עבודה בחוץ לארץ, אלא אם כן ניתן לו היתר מיוחד לכך מאת השר; על ההיתר יחולו הוראות סעיפים 2 עד 5 בשינויים המחוייבים, אולם השר רשאי לסרב לתת היתר, בהתחשב בין היתר במצב התעסוקה בישראל, או להתנות מתן היתר בתנאים נוספים, ובין היתר תנאי עבודה, לרבות תנאים סוציאליים הניתנים לעובדים.
- מתן שירותי כוח אדם בין-ארציים
8. (א) הוראות הסכם קיבוצי החלות על עובדים המועסקים במקום עבודה שבו עובדים גם עובדי קבלן כוח האדם יחולו, לפי הענין, גם על העובדים של קבלן כוח האדם המועסקים באותו מקום עבודה תקופה העולה על שנים עשך חודשים, למעט ההוראות בכל הנוגע לקביעות בעבודה.
(ב) חלים על עובד של קבלן כוח אדם כאמור יותר מהסכם קיבוצי אחר, ינהגו לענין סעיף קטן (א) לפי ההוראה שהיא לטובת העובד.
- תחולת הסכם קיבוצי
9. הוראות סעיף 8 לא יחולו לגבי -
(1) עובד שתנאי עבודתו אצל קבלן כוח האדם מוסדרים בהסכם קיבוצי כמשמעותו בחוק הסכמים קיבוציים;
(2) עובד המועסק בעבודה זמנית.
- סייג לתחולה
10. השר רשאי ליתן לקבלן כוח אדם הוראות בדבר דרכי החלת הסכם קיבוצי כאמור בסעיף 8, לרבות בדבר הסדרים חלופיים לענין הביטוח הסוציאלי והתשלומים הנלווים מכוח הוראות הסעיף האמור; השר, באישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, רשאי לקבוע הוראות כאמור לגבי כלל קבלני כוח האדם או סוגים מהם או סוגי עובדים.
- מתן הוראות לענין החלת הסכם קיבוצי
11. תניה בהסכם, האוסרת, בין לחלוטין ובין באופן זמני, על המעביד במקום העבודה שבו מועסק עובדו של קבלן כוח האדם, להעסיק עובד כאמור או האוסרת, בין במישרין ובין בעקיפין, על עובד כאמור להיות עובדו של המעביד במקום עבודה כאמור, אין לה תוקף.
- תניה בטלה בחוזה
12. קבלן כוח אדם לא יעסיק עובדים במקום עבודה שיש בו שביתה או השבתה או עובדים הבאים במקום עובדים המשתתפים בשביתה או המושבתים עקב ההשבתה, כל עוד השביתה או ההשבתה מתקיימות.
- איסור העסקה בשביתה או השבתה
13. זכותו של עובד לפי חוק זה אינה ניתנת להתניה או לויתור.
- איסור התניה
14. הוראות חוק זה באות להוסיף על זכותו של עובד מכוח דין, הסכם קיבוצי או חוזה עבודה ולא לגרוע ממנה.
- שמירת זכויות

15. תובענות בשל הפרת חוק זה יכול שיוגשו בידי העובד או בידי ארגון העובדים היציג של עובדי קבלן כוח האדם או של העובדים במקום העבודה שבו מועסקים בפועל עובדי קבלן כוח אדם, ובאין ארגון עובדים כאמור, בידי ארגון העובדים שהעובד חבר בו.
16. (א) השר ימנה מפקחים, מבין עובדי המשרד, לשם פיקוח על ביצוע הוראות חוק זה.
(ב) קבלן כוח אדם ימסור למפקח לפי דרישתו כל מידע, פרטים ומסמכים הקשורים בפעולותיו תוך המועד שנקבע בדרישה או באופן תקופתי במועדים שצויינו בה.
(ג) לשם ביצוע תפקידיו לפי חוק זה רשאי מפקח -
- (1) להיכנס לכל מקום שיש לו יסוד להניח כי מועבדים בו בני אדם או שהם עומדים להיות מועבדים בו או שבו מתנהל עסקו של קבלן כוח אדם, ובלבד שלא יכנס למקום המשמש למגורים אלא על פי צו של שופט, ולחקור כל אדם בכל ענין הקשור לפיקוח על קיומן של הוראות חוק זה. על חקירה כאמור יחולו הוראות סעיפים 2 ו-3 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות)³ ובלבד שהנחקר לא יהא חייב לתת תשובה שיש בה כדי להפילולו.
- (2) לבדוק כל פנקס, תעודה, דין וחשבון או מסמך אחר ולהעתיק מהם.
- (3) להיות מלווה על-ידי שוטר, אם יש לו יסוד לחשוש להפרעה בביצוע תפקידו.
17. (א) העובר על הוראות סעיפים 2, 3, 6, 7 או 12 דינו - כפל הקנס הקבוע בסעיף 61(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977⁴, וכן קנס כאמור בפסקה (ו) לסעיף האמור בשל כל עובר שבקשר אליו נעברה העבירה.
- (ב) קבלן כוח אדם שלא קיים חובה המוטלת עליו לפי סעיף 16, או מי שהפריע למפקח להשתמש בסמכויותיו לפי הסעיף האמור, דינו - מאסר 6 חודשים.
18. נעברה עבירה לפי חוק זה בידי חבר בני אדם, יואשם בה גם כל שותף, למעט שותף מוגבל, וכן כל אדם אשר בעת ביצוע העבירה היה מנהל פעיל, אלא אם כן הוכיח שהעבירה נעברה שלא בידיעתו או שנקט את כל האמצעים הנאותים למניעתה.
19. לבית הדין לעבודה סמכות ייחודית לדון בתובענה שעילתה בהוראות חוק זה.
20. בחוק בית הדין לעבודה, התשכ"ט-1969⁵, בתוספת השניה, בסופה יבוא "חוק העסקת עובדים באמצעות קבלני כוח אדם, התשנ"ה-1995".
21. שר העבודה והרווחה ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו.
22. (א) תחילתו של חוק זה בתום ששה חודשים מיום פרסומו.
(ב) קבלן כוח אדם שביום תחילתו של חוק זה יש בידו רשיון לניהול לשכה פרטית בהתאם להוראות הפרק הרביעי לחוק שירות התעסוקה, התשי"ט-1959, יראוהו כמי שקיבל רשיון לפי סעיף 2 לתקופת תוקפו של הרשיון לניהול לשכה פרטית כאמור, ובלבד שהודיע לשר תוך 30 ימים מיום התחילה כאמור על עיסוקו כקבלן כוח אדם בטופס שייקבע בתקנות ומסר פרטים כפי שיידרשו בטופס.
- חבר הכנסת אברהם יחזקאל

³ חוקי א"י, כרך א', עמ' 439.
⁴ סי"ח התשל"ז, עמ' 226.
⁵ סי"ח התשכ"ט, עמ' 70.